

יוצא לאור עלידי
צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

שיחת השבוע

חזרה לשגרה - האתגר האמיתי

אין זו רבותא שבתקופת החגים אנו טובים יותר וטהורים יותר. המטרה האמיתית היא להיות טובים וטהורים כל השנה, גם בסתם יום רביעי

לאהוב את התורה כל השנה כמו בשמחת תורה (צילום: ישראל ברדוגו)

שלוש פעמים בחודש תשרי נהגו להכריז בקהילות ישראל: "ויעקב הלך לדרכו". ההכרזה הזאת מבטאת את המעבר מאווירת הקדושה ורוממות הרוח של החגים אל חיי החר"ל.

הפעם הראשונה היא במוצאי יום הכיפורים. לאחר שיאה של ההתעלות הרוחנית, בתפילת נעילה, מתחיל תהליך של ירידת המתח ושיבה לימים רגועים יותר. אמנם עדיין לא ימים של חולין, אך לעומת הימים הנוראים כבר יש כאן נחיתה מסויימת.

עם זה, עדיין אלה ימים מרוממים ועשירים בחוויות רוחניות: חג הסוכות, שמחת תורה. טרם חזרנו אל חיי החולין. לכן במוצאי שמחת תורה קמים ומכריזים שוב: "ויעקב הלך לדרכו".

ובכל זאת, אף שהחגים כבר מאחורינו וכבר מתחילים לשוב אל העיסוקים היום-יומיים, הרי עד שבת בראשית עדיין עומד באוויר ריחם של החגים. אפרוריות חיי החולין טרם הספיקה להשתלט עלינו. לכן במוצאי שבת בראשית משלשים ומכריזים: "ויעקב הלך לדרכו", כאילו אומרים: תמו החגים, נסתיימה האווירה המרוממת והעשירה של חודש תשרי, וצריך לחזור לשגרה, לחיי יום-יום של יהודי.

דרך של יהודי

הפסוק "ויעקב הלך לדרכו" מבטא את המסר המלווה את היהודי בצאתו מאווירת החגים אל חיי החולין. "יעקב" ו"ישראל" הם שני שמות שמציינים את עם ישראל. "ישראל" (מלשון שר אל) מציין את מעלתו של העם היהודי ואת היותו למעלה ממגבלות העולם, ואילו "יעקב" (מלשון "וידו אוזות בעקב עשיו") מתאר את היהודי המתמודד עם קשיי העולם.

בתום תקופת החגים עם ישראל הוא בבחינת "יעקב", השב אל חיי החולין האפורים והשגרתיים, להתמודדות עם בעיות החיים הפשוטות.

אך גם כשיהודי הוא בבחינת 'יעקב', גם כשהוא שרוי בחיי חולין פשוטים, אין הוא נתון למרותו של החולין. הוא הולך "לדרכו" - לדרך של יהודי. הוא מרומם את החולין, מפיח קדושה באפרוריות, מכניס תוכן בשגרת חיי היום-יום. זו משמעות ההכרזה "ויעקב הלך לדרכו".

לרענן את האפרוריות

כמה מעניין שהחודש היחיד בשנה שאין בו שום חג ושום יום ראוי לציון - הוא דווקא חודש מרחשוון, שבא מיד אחרי החודש העמוס ביותר בחגים ובמועדים, חודש תשרי. ממרומי חודש תשרי אנו מושלכים היישר אל האפרוריות, אל ימים נטולי ייחוד וחגיגות. יש כאן מסר עמוק: זה המבחן האמיתי - לחיות חיים יהודיים גם בימים אפורים ורגילים.

החג אינו מטרה ויעד, אלא אמצעי לרענן הכוחות ולהתעלות רוחנית. התכלית לאמיתה נמצאת בימי השגרה. אין זו רבותא שבתקופת החגים אנו טובים יותר וטהורים יותר. המטרה היא להיות טובים וטהורים כל השנה, גם בסתם יום רביעי באמצע מרחשוון.

עכשיו הזמן ליישם את כל הערכים המופלאים שספגנו בתקופת החגים. לשמור על רוח ההתפייסות של יום הכיפורים; להוסיף לאהוב את התורה ומצוותיה באותה שמחה שבה רקדנו עם התורה בשמחת תורה. עכשיו יוצאים לדרך.

ספרים

חשמל בשבת

מאת הרב לוי-יצחק הלפרין

בהוצאת מכון מדעי טכנולוגי להלכה

מהדורה חדשה של הספר, העוסק במחקר על סוגיית החשמל בשבת. המחבר הוא ראש המכון, המספק מענה הלכתי לאתגרי הטכנולוגיה. 250 עמ'. טל' 02-6424880.

ופריו מתוק

מאת הרב יצחק זילברשטיין

בהוצאת העורך

פניני הלכה בנושאי אקטואליה, משובצות בדברי הלכה ודרוש ובמעשים מגדולי ישראל. ערוך לפי פרשיות ספר בראשית. 511 עמ'. טל' 077-8150023.

מוסרי החיד"א

מאת רבי חיים-יוסף דוד אזולאי

בהוצאת העורך

אוסף מובחר של ביאורים מהחיד"א בכל חלקי התורה. העורך עיבד את הדברים לשפת ימינו. 410 עמ'. טל' 054-8463076.

שערי ניסים

מאת ניסים פניר

בהוצאת המחבר

גימטריות, רמזים ופרפראות, והפעם על ספר בראשית. 370 עמ'. טל' 02-5814106.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:31	7:08	6:57	6:28
7:28	8:02	7:45	7:19

המולד: ליל שבת קודש, שעה 11, 30 דקות ו-3 חלקים
ראשי חודש מרחשוון: ביום השישי וביום השבת קודש

307 בתי-חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שאלת האפיקורס: הקב"ה התחרט?

מהלך צפוי מראש.

לכן רש"י מכוון את התשובה לאפיקורס, שכן יהודי כבר יודע את התשובה. הוא מבין שאין סתירה בין ידיעת הבורא ובין בחירת האדם. אך אפיקורס נדרש לתשובה ברורה יותר, ויש להסביר לו כפי שעשה רבי יהושע בן קרחה, באמצעות משלים מחייו האישיים.

לא להתווכח

כאשר הגוי נאלץ לומר שבלידת בנו "שמח ושימח את הכול", אף-על-פי שידע שסופו למות, הוא מבין שגם הקב"ה נהג כך בבריאת העולם, והרבה בו טוב בעבור הצדיקים, גם אם האדם עתיד לחטוא ולהשחית את העולם.

רש"י מציין את שמו של רבי יהושע בן קרחה, כדי להעביר עוד מסר: לא כל אחד ואחד רשאי להתעמת עם אפיקורסים. רבי יהושע נודע בוויכוחיו עם גויים, וידע כיצד להתמודד עמם, אך אין זה מתפקידו של כל יהודי.

(שיחות קודש תשל"ו, עמ' 156)

אמרת השבוע

טבע מושרש

רבי יהושע מקוטנה נסע ליישב מחלוקת בעיר אחת. בבואו אל העיר יידה משהו אבן גדולה לעבר מרכבתו, ובנס האבן החטיאה ולא פגעה בו. להפתעת בני לווייתו ביקש הרב להודיע לו מיהו מיידה האבן.

כשאמרו לו מי האיש חייך רבי יהושע ואמר: "מובא בספרים שכאשר אדם הראשון התנהג בכפיות טובה, הוטבעה מידה מגונה זו בכל צאצאיו. כשאתה רואה אדם הפוגע ברעהו, ודאי שהנפגע גמל לו פעם חסד, ולכן הוא משיב לו בכפיות טובה.

"לכן התפלאתי שאדם זה, שאינו מכירני, מיידה עליי אבן. עכשיו, כשנודעה לי זהותו, ירדה הפליאה. לפני שנים רבות פעלתי להציל את אביו ממשפט קשה, ועל זה הוא גומל לי בידי האבן..."

פתגם חסידי

"מוטב שיביט האדם בתוך עצמו ויראה מה מתרחש שם, משיביט לשמים בניסיון לראות מה קורה במרומים" (רבי שלום שכנא מפרוהוביץ')

'בן חמש למקרא', ומדוע רש"י מכוון את התשובה רק אל האפיקורס? כמורכב, מדוע הוא מציין את שמו של רבי יהושע בן קרחה, ומה זה תורם להבנת העניין?

למעשה, את התשובה לשאלה קיבל לומד הפשט כבר בפסוק הראשון של הפרשה. שם שואל רש"י מדוע התורה נפתחת בתיאור הבריאה ולא בהצגת המצוות, ומשיב שיש בכך מסר: "אם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם אומרים להם: כל הארץ של הקב"ה היא. הוא בראה, ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

הכול צפוי

כאן כבר ניתנת התשובה לשאלה סמויה: האומנם הקב"ה התחרט על החלטתו הראשונה להעניק את הארץ לאומות העולם? התשובה היא שלא הייתה כאן חרטה, אלא זה היה רצונו של הקב"ה מלכתחילה, שהארץ תהיה קודם בידי הגויים ולאחר מכן תינתן לישראל. גם "וינחם ה'" אינו חרטה, אלא זה

בסיום פרשת בראשית מתוארת החרטה של הקב"ה על בריאת האדם: "וַיֵּרָא ה' כִּי רָבָה רָעַת הָאָדָם בְּאָרְצוֹ, וְכָל יֶצֶר מַחְשַׁבְתּוֹ לָבוֹ רָק רַע כָּל הַיּוֹם. וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרְצוֹ, וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ". רש"י חורג מדרכו הרגילה, לפרש את פשוטו של מקרא, ומביא תשובה לשאלה שיכולה לבוא מאפיקורס:

"זו כתבתי לתשובת המינים. גוי אחד שאל את רבי יהושע בן קרחה, אמר לו: 'אין אתם מודים שהקב"ה רואה את הנולד?' אמר לו: 'הן'. אמר לו: 'והא כתוב: 'ויתעצב אל ליבו'!' אמר לו: 'נולד לך בן זכר מימך?' אמר לו: 'הן'. אמר לו: 'ומה עשית?' אמר לו: 'שמחתי ושימחתי את הכול'. אמר לו: 'ולא היית יודע שסופו למות?' אמר לו: 'בשעת חדותא - חדותא, בשעת אבלא - אבלא'. אמר לו: 'כך מעשה הקב"ה, אף-על-פי שגלוי לפניו שסופן לחטוא ולאבדן, לא נמנע מלבראן בשביל הצדיקים העתידיים לעמוד מהם'."

התשובה כבר ניתנה

לכאורה, שאלה זו מתעוררת גם בליבו של

מן המעיין

יצר טוב ויצר הרע | מאת הרב אליעזר ברוך

טוב מאוד

"וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" (בראשית א, לא). 'טוב' - זה יצר טוב, 'מאוד' - זה יצר הרע. וכי יצר הרע טוב מאוד? אלא שאילולי יצר הרע, לא בנה אדם בית, לא נשא אישה, לא הוליד ולא נשא ונתן.

(בראשית רבה)

'המאוד' המקצר

חז"ל אומרים: 'טוב' - זה מלאך החיים; מאוד - זה מלאך המוות. 'טוב' - מי שמסתפק בטוב שיש לו ושמח בחלקו, זה מלאך החיים, המאריך את ימיו ושנותיו ומנעימם; אך מי שלעולם אינו מסתפק במה שיש לו, יש לו מנה רוצה מאתיים, הוא רודף אחר ה'מאוד' - זה מלאך המוות, המקצר את ימיו וממררם.

(המגיד מדובנה)

טוב מדי

אם דבר-מה נראה לך 'טוב מאוד', הוא מושך את ליבך במידה מוגזמת ומופרזת, הווי זהיר בו. בשר שאינו טרי מתבלים אותו בתבלינים רבים, כדי לחפות על ריחו הרע, אבל בשר טוב וטרי אין צורך לתבלו כל-כך.

(עיטורי תורה)

שני יו"דים

"וייצר ה' אלוקים את האדם" (בראשית ב, ז).

'וייצר' בשני יו"דים: שני יצרים ברא הקב"ה, אחד יצר טוב ואחד יצר רע.

(ברכות טא)

מי יתבטל למי

האות הראשונה, המסמלת את יצר הטוב, מנוקדת ונרגשת במבטא, ואילו השנייה, המסמלת את יצר הרע, נסתרת ואינה מורגשת. ללמדנו כי רצון ה' שיצר הרע יהיה בטל ליצר הטוב.

(הצמח צדק)

שני שמות

שני היצרים מרומזים בשני השמות הוי"ה ואלוקים. יצר הטוב שורשו משם הוי"ה, כפי שנאמר (דברים לב) "כי חלק ה' עמו", ואילו היצר הרע, שנתהווה עליידי צמצומים והשתלשלויות רבות, שורשו בשם אלוקים, המורה על מידת הדין והצמצום.

(אור התורה)

ככוח התבוננות

האדם נברא בשני יצרים כדי שבעבודתו יפעל שיצר הרע יתחבר ויכלל ביצר טוב, כפי שדרשו חז"ל על הפסוק "ואהבת את ה' אלוקיך", שאהבת ה' תהיה "בשני יצריך", יצר הטוב ויצר הרע. לזה אפשר להגיע עליידי התבוננות אלוקית בעניינים המובנים גם לנפש הבהמית.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

שרשרת הברזל

כשצלצל הטלפון בביתו הזדרז ר' שלמה להרים את השפופרת. הוא ציפה לשיחה חשובה, הקשורה לעסקיו, אך למרבה הפתעתו שמע מעברו השני של קו הטלפון את קולו של רבו, האדמו"ר מסקולין. הוא קפץ ממקומו ועמד ביראה לשמוע את דברי רבו.

ר' שלמה התגורר במקסיקו והיה איש עסקים מצליח. עושרו לא שיבש את אורחות חייו. את ילדיו חנך על ברכי התורה והחסידות. במיוחד בלטה אצלו מידת הצניעות וההסתפקות במועט, וברוח זו הנהיג את ביתו.

הוא היה חסיד סקולין. מפעם לפעם נסע אל רבו, האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל, שהתגורר בניו יורק. הרבי הגיע לארה"ב מרומניה, אחרי השואה, כשמאחוריו פרק מפואר של הצלת מאות ילדים מציפורני הנאצים.

שיחת הטלפון באותו בוקר הייתה מפתיעה למדי. תחילה שאלו הרבי לשלומו, אחרי כן התעניין בשלום בני משפחתו, ובהמשך שאל על חינוך הילדים. שמחתו, היו לר' שלמה תשובות מספקות. הוא הודה לה' על כל אשר העניק לו בבריאות ובפרנסה, וציין שגם מילדיו הוא זוכה לרוות נחת יהודית.

"ומה על בנך, מוישלה'?", הוסיף האדמו"ר ושאל. מוישלה' היה ילד חכם, אבל שובב. האדמו"ר הכיר אותו לאחר שבביקורו האחרון של ר' שלמה אצלו הביא עמו את הילד.

"ודאי", מיהר ר' שלמה לענות, "עומד הוא לסיים בעוד כשבועיים את מסכת סוכה, וברוך השם הוא לומד טוב".

"האם הענקת לו פרס על לימודיו?", הוסיף האדמו"ר לשאול. ר' שלמה הודה שלא עשה זאת.

"אם כן", אמר האדמו"ר לאב, "אני מציע שתבטיח לילד כאשר יסיים את מסכת סוכה וייבחן עליה כראוי, תקנה לו דברימה בהערכה על הצטיינותו, כפי שביקש. הדבר חשוב לטובת הילד, וזה גם יהיה לטובתך", הוסיף הרבי. בסיום השיחה הזהיר האדמו"ר את האב שוב כי ינח לילד לבחור את המתנה בעצמו, על פי רצונו.

השיחה הסתיימה והאב השתאה והתפעל מהתעניינותו המפורטת כל כך של הרבי. מאוחר יותר, כשהבטיח לבנו מוישלה' מתנה לכשיסיים את מסכת סוכה, קפץ הילד משמחה ושקד יומם ולילה עד שהיה בקי

במסכת ונבחן עליה בהצטיינות.

הגיע תורו של האב לקיים את הבטחתו, אך למגינת ליבו בחר הילד מתנה שלא על פי טעמו כלל. מוישלה' ביקש שרשרת ברזל ארוכה, עם מנעול גדול, כדי שיוכל לפתוח ולסגור את השרשרת... אך האב זכר את אזהרת הרבי ונאלץ לקנות לילד את המתנה שביקש.

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

אשליית ה'קליפה'

בתחילת הבריאה נברא גם הרע, אולם תפקידו המקורי היה לשמש קליפה לפרי – מגן על הפרי שבתוכו. בגלל חטא עץ הדעת התערבבו התחומים בין הטוב לרע, ובעצם הקליפה והפרי התערבבו. מאז עלינו לעסוק בהפרדת הקליפה מהפרי ובסילוק ה'קליפות' שמסיתות אותנו מתפקידנו האמיתי. כאשר עבודה זו תסתיים, תבוא הגאולה, ואז יחזרו ה'קליפות' ליעודן המקורי.

כוחות הרע מכונים 'סטרטא אחרא' או 'קליפה'. 'סטרטא אחרא' פירושה המילולי הוא – הצד האחר, והכוונה היא לצד שעומד נגד הקדושה. 'קליפה' היא ממשמעות פסולת, ואף זה ביטוי לרע, שאינו אלא פסולת מהקדושה.

מקורות הקיום של הרע

תורת החסידות מסבירה שלכל דבר בעולם יש מקורות יניקה רוחניים, שמהם הוא שואב את קיומו וחיותו. כשם שקיימים מקורות יניקה בקדושה, המזינים והמחיים את כל הדברים הטובים והחיוביים שבעולם, כך יש מקורות יניקה ב'סטרטא אחרא', שמהם נובעת החיות של כל הדברים השליליים והרעים. כשהיודי לומד תורה או מקיים מצווה, הוא מקבל באותו רגע חיות רוחנית נפשית מעולמות הקדושה. לעומת זה, כשאדם עושה דבר שלילי או מדבר וחושב על דברים רעים – חיותו הרוחנית באה ברגע זה מהיכלות ה'קליפות'.

אין פירוש הדבר שיש, חלילה, שתי רשויות עצמאיות ובעלות כוח – הקדושה וה'קליפה'. מחשבה כזאת היא כפירה באחדותו יתברך החובקת את כל המציאות. החיות הנובעת מה'קליפה' אינה שלה, ומקורה אף הוא בקדושה. אלא שהקב"ה ברא את העולם במתכונת שחיות אלויות מצומצמת מתלבשת בתוך ה'קליפות' ומעניקה להן כוחות להחיות את כל ענייני הרע שבעולם. הקב"ה עשה זאת כדי שתתאפשר בחירה חופשית בין הטוב ובין הרע, ולכן נתן קיום לרע.

תורת החסידות מסבירה, שאף על פי שהחיות של ה'קליפה' נובעת מהקדושה, הרי החיות שנקצבה לה מלכתחילה, היא מזערית ומצומצמת ביותר. לו הייתה נשאת עם החיות הזאת בלבד, היה העולם שלנו נראה אחרת לגמרי. הצרה היא שה'קליפה' מקבלת תוספות חיות שלא נקצבו לה, וזאת על ידי מעשי האדם.

הכול בידי האדם

בקהלת נאמר: "גם את העולם נתן בליבם". החסידות מפרשת שהקב"ה תפקיד את העולם כולו, כביכול, ברשותו של האדם. כשהאדם עושה טוב ועוסק בענייני קדושה – הוא גורם לנביעה יתרה של חיות אלוקית. לעומת זה, כשהוא עושה דברים רעים ומשקיע את כוחותיו בעניינים שהם הפך הקדושה – הוא מוסיף כוחות ב'קליפות' וב'סטרטא אחרא'.

זו גם המשמעות הפנימית של המאמר "מצווה גוררת מצווה ועברה גוררת עברה" – המצווה מוסיפה כוח בקדושה, וכשזו מתחזקת, היא תובעת ומסייעת לקיים עוד מצווה; וכשאדם עושה עברה ומחזק את כוחות הרע, יש לרע כוחות נוספים לגרום אותו לעוד עברה.

עם זה, נקודת התורפה המרכזית של ה'קליפה' טמונה בהעדר הקיום העצמאי שלה, ובכוח שלה לינוק את כוחה מן הקדושה. מכאן שתחושת קיומה של ה'קליפה' אינה אלא אחיזת עיניים ואשליה. היא בבחינת חושך, שאין לו מציאות משלו ושהוא נמוג מאליו מול האור. כל ההפרעות והמכשולים שה'קליפה' מציבה בדרכו של היהודי, אין להם קיום ממשי. ברגע שהוא עומד בתוקף על רצונו לעבוד את ה' – הם נמוגים ומסתלקים ממאליהם. צריך לזכור זאת ולעמוד נגד הניסיונות בתוקף המתאים, ואז רואים שבעצם לא הייתה ל'קליפה' שום מציאות אמיתית, כפי שיתגלה בזמן הגאולה שיצר הרע יראה כחוט השערה בלבד.

חלונות כהים. בימים הקודמים ערכו תצפיות על הבית, וכבר הכירו היטב את סדר יומו של ר' שלמה. בהגיע השעה שבה הוא נוהג לצאת לתפילת מנחה יצאו מן המכונית וארבו לו סמוך לפתח הבית.

הכול התנהל כמתוכנן. בזמן הקבוע יצא ר' שלמה מן הבית ונעל את הדלת במפתח. באותה שנייה זינקו עליו הברנשים, סתמו את פיו, הנחיתו עליו מהלומות שהממו אותו, וגררו אותו בכוח לעבר מכוניתם.

זה היה עוד ניסיון חטיפה למטרות כופר, תופעה שהייתה נפוצה למדי במקסיקו. המשטרה הייתה חסרת אונים. לעיתים היה האירוע מסתיים בתשלום הכופר, אך היו מקרים שהחוטפים לא שבו לבתיהם.

כאשר החוטפים האוחזים בקרבנם הגיעו אל המכונית נדהמו לגלות כי היא כבולה ב...שרשרת ברזל עבה אל עמוד החשמל שלידה. השניים היו המומים, והרפו לרגע מאחיזתם בקרבנם. ר' שלמה ניצל את ההזדמנות והחל להימלט, זועק לעזרה. במקום החל להתאסף קהל רב והמשטרה הועקה.

הברנשים הבינו כי ההמון סוגר עליהם וניסו להימלט ויהי מה. הנהג התניע את המכונית ולחץ על דוושת התאוצה בכל הכוח, עד ששרשרת הברזל נקרעה והתנתקה מהעמוד. הם פתחו בנסיעה מטורפת, בעוד השרשרת מחוברת למכונית.

ברשת הקשר המשטרית נמסר מיד הדיווח על המכונית הנמלטת, הגוררת אחריה שרשרת ברזל. כעבור זמן קצר נלכדה המכונית, ושני החוטפים הובלו אל מאחורי סורג ובריה.

את השעות הבאות בילה ר' שלמה במתן עדות במשטרה, וכששב לביתו שאל את מוישלה' מתי הצליח לקשור את המכונית אל העמוד.

מוישלה' הסמיק והודה כי זה היה מעשה שובבות. המכונית שחנתה ליד עמוד החשמל גירתה אותו לנסות לכבול אותה אל העמוד...

האב הנרגש חיבק את מוישלה' בחום, והדביק על לחייו נשיקות חמות. "מעשה השובבות שלך הציל אותי", אמר לו שוב ושוב.

מיד לאחר מכן החליט ר' שלמה לנסוע אל רבו, לספר לו את אשר אירע ולהודות לו על עצתו. האדמו"ר מסקולין שמח לשמוע על נס ההצלה והוסיף בבדיחות כי מאחר שהחוטפים שברו את השרשרת והמנעול, מוטל עתה על האב לקנות למוישלה' מתנה חדשה...

לחבר ארץ ושמים

אלא ביכולתו להתחבר לכל אדם, בנעימות ובמאור פנים. מיד בתום מעמד ההכתרה החל הרב אשכנזי לפעול להבאת מתפללים חדשים. "לפני החגים יצאנו בקמפיין גדול בעיר, להזמנת מתפללים", הוא מספר. "בראש השנה וביום הכיפורים היה כאן ציבור עצום. אנשים עמדו בכניסה, מחוסר מקום".

הספר שנולד בשיעור

שמו של הרב אשכנזי התפרסם בעת האחרונה בעקבות ספרו החדש, בהוצאת 'ידיעות ספרים' - 'ארץ ושמים', רעיונות של הרבי מליובאוויטש על פרשיות השבוע.

הספר נולד למעשה בבית הכנסת: "אחרי שיעור שמסרתי בנושא 'שכר המצוות', על פי תפיסת הרבי, בא אלי אחד הגבאים, איש בקי ויודע ספר, ואמר בהתפעלות שאנחנו עצמנו איננו מבינים את עוצמת החשיבה הייחודית של הרבי, ועד כמה היא מהפכנית ומרוממת את האדם לגביהם חדשים", מספר הרב אשכנזי.

כוח להתמודד

בעקבות זאת החליט לכתוב את הספר. הספר ערוך על פי פרשיות השבוע, ובסוף כל פרק מוגש סיפור יהודי מיוחד. שמו של הספר מתמצת את דרכו הייחודית של הרבי: "כל צורת החשיבה של הרבי מדברת על הצורך לחבר 'ארץ' ושמים".

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שבמערש שני יש קדושה ופודים אותו במטבע. לעומתו, 'מעשר עני' אמנם חייבים להפרישו או לפחות לקבוע לו מקום, אבל אין בו כל קדושה, אלא הוא שייך לעניים.

בפירות ובירקות שבוודאי לא הופרשו מהם תרומות ומעשרות, חייבים גם לתת את המעשר עני לעניים. בירקות הנמכרים בשוק, שהם 'ספק טבל', יש דיון אם דיי שקובעים חלק מסויים מהפירות או הירקות כ'מעשר עני', או שצריכים גם לתיתם לעניים, מספק, אף ש'המוציא מחברו - עליו הראיה', מכיוון שבמתנות עניים אמרו חז"ל: "צדק משלך ותן לו". למעשה מקילים בזה.

את המעשר הוודאי, לאחר הפרשתו כדן, יש למסור לעניים או למוסד חינוך שמאכלי גם בני-עניים. ויש מהמכונים למצוות התלויות בארץ שעושים זאת בעבור מנוייהם.

מקורות: גיטין לא. חולין קלדא. רמב"ם מעשר פ"ז ה"הו. פי"ג ה"כ"א. שו"ע י"ד ס"י רנט ס"ה וביאור הגר"א ס"ק טו. התורה והארץ 49. משפטי ארץ תר"מ פט"ז ופי"ו. קצירת השדה פט"ו.

לפני כשלושה שבועות הוכתר הרב שניאור אשכנזי לרב בית הכנסת המרכזי בראשון לציון. בטקס השתתף גם הרב הראשי לישראל, הרב דוד לאו. לימינו של הרב הצעיר (33) ניצב הגבאי הנרגש ר' יעקב זילברשטיין, שחגג לא מכבר תשעים שנה. זילברשטיין שהה כשש שנים במחנות ההשמדה וניצל בניסיונים. אך בשנים האחרונות התחבר בכל ליבו אל הרב אשכנזי.

בית הכנסת המרכזי היה בעבר מלא עד אפס מקום. במרוצת השנים החל הציבור להתמעט. הצעירים עברו למקומות אחרים ונתרו המבוגרים, שגם מספרם הצטמצם והלך. הגבאי הוותיק, בעצה אחת עם חבריו, החליט שהרב הצעיר בכוחו להביא לידי החייאת בית הכנסת.

חיבור בין דורות

החיבור בין הרב אשכנזי, יליד כפר-חב"ד, לבית הכנסת החל בליל שבת לפני כשנתיים. "באתי עם ילדי להתפלל במקום, והגבאי ביקש ממני להיות שליח הציבור", הוא מספר. "למחרת הבקשה נשתתה. בהמשך התחלתי למסור בבית הכנסת שיעורי תורה, כפי שעשיתי בעוד בתי-כנסת בעיר". בקיץ האחרון הודיע הגבאי לרב אשכנזי כי הוחלט למנותו לרב בית הכנסת.

הקהל הרב שגדש את בית הכנסת במעמד ההכתרה התפעל מנאומו של הרב הצעיר במעמד, אך כוחו אינו בכושרו הרטורי בלבד ובלמדנותו.

פינת ההלכה

שנת 'מעשר עני'

שאלה: השנה, תשע"ד, היא שנת 'מעשר עני'. מה משמעות הדבר?

תשובה: שנה זו היא השישית במניין שהחל אחרי שנת השמיטה האחרונה. שחלה בשנת תשס"ח. בשנה הראשונה והשנייה, הרביעית והחמישית, מפרישים מיבול הארץ, בין השאר, 'מעשר שני', ואילו בשנה השלישית והשישית לשמיטה מפרישים במקומו 'מעשר עני'.

דיני שנת המעשר חלים על הירקות הנלקטים מראש השנה והלאה (ועל הפירות שהגיעו לשליש הבשלתם, ולדעות אחרות לשליש גודלם, אחרי ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות. בין הפירות הללו אפשר למנות שקד, שסק, אפרסק ומקצת הלימונים). מרוב הירקות המגיעים בימים אלה לשווקים, ומהפירות שיגיעו באביב, צריך להפריש 'מעשר עני'.

ההבדל העיקרי בין 'מעשר שני' ל'מעשר עני' הוא,

הרב הראשי והגבאי הוותיק מכתירים את הרב אשכנזי. בחזית: שער הספר (צילום: מאיר אלפסי)

לקשר את העולם הרוחני הנשגב ביותר עם החיים הארציים, מתמצת הרב אשכנזי את הנקודה המרכזית של הספר. "הגישה הזאת בכוחה לסייע מאוד בהתמודדות היום-יומית של החיים".

הספר זוכה להצלחה גדולה, ואף נכנס לרשימת רבי-המכר בישראל. "אני שומע תגובות של קוראים, שמשבחים את השילוב המיוחד של הספר, שעוסק ברעיונות חסידיים נעלים, אך כתוב בשפה עכשווית וזורמת, שמאפשרת לקרוא במהירות ולהתענג על הקריאה", הוא אומר.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציין' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציין' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

'מעשה שהיה' - כך היה

כרך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע' 63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

